GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĖ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 210 — Vinerĭ, 19 Septemvre (1 Octomvre.) — 1886.

NOU ABONAMENTŬ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu I Octomvre 1886 st. v., se va începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ **10 franci**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Abonaţilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arèta şi posta ultimă.

Administraţiunea.

In óra a unspreḍecea.

Sub titlulŭ acesta primimŭ dela unŭ bravŭ fiu de grăniţerŭ unŭ importantŭ articulŭ, pe care ilŭ recomandămŭ deosebitei atenţiunĭ a Românilorŭ din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului.

Pentru însĕmnătatea causei dămŭ locŭ acestui articulŭ în fruntea foii cu deplină convingere, că admoniţiunile ce le conţine isvorĕscŭ din inima unui adevĕratŭ şi neînteresatŭ fiu de grăniţerŭ. Ĕtă articululŭ:

Averea şi esistenţa locuitorilorŭ din fostulŭ alŭ II-lea regimentŭ românŭ de graniţă din Ardealŭ este în mare periculŭ.

Causele suntŭ: pofta de avere a lui Banffy şi consoţi, indolenţa grăniţerilorŭ, indiferentismulŭ regimului faţă cu Nemaghiarii şi dorulŭ lui de a nimici şi a maghiarisa.

Familia Kemény şi consoţĭ, de carĭ se ţine şi Bánffy, au intentatŭ unŭ procesŭ de proprietate şi desdăunare contra grăniţerilorŭ, unŭ procesŭ care ţintesce la totala stîrpire a grăniţerilorŭ şi urmaşilorŭ lorŭ.

S'a convinsŭ Bánffy la începutŭ, că grăniţerii nu suntŭ unŭ poporŭ aşa destrăbălatŭ, după cum póte a cugetatŭ, şi a venitŭ la conclusiunea, că numai aşa va puté lucra cu resultatŭ pentru scopurile sale, décă se va vêrî între dênşii:

A făcutŭ sĕ fiă numitŭ comite supremŭ. Cunóscemŭ cu toţii din articulii apăruţĭ în foi procederile ilegale şi abusurile de putere ce le-a comisŭ călcândŭ legile.

Ca comite supremŭ a făcutŭ totŭ soiulŭ de rapórte nedrepte la regimŭ, a descrisŭ cu colorĭ false starea comitatului, şi prin acésta a influinţatŭ de s'a denumitŭ mai ântêiu comisarŭ ministerialŭ peste tóte pădurile grăniţerilorŭ, apoi peste tóte fondurile şcolare şi de stipendii.

I-a venitŭ la cunoscinţă după aceea, că pădurile şi fondurile — proprietatea grăniţerilorŭ, care mai înainte au fostŭ sub administraţiunea militară grăniţăréscă, — după încetarea graniţei au trecutŭ în administrarea foştilorŭ grăniţerĭ şi că aceştia în locŭ sĕ le împartă între sine le-au consacratŭ spre scopurĭ bisericescĭ şi scolastice, şi în fine că actulŭ de consacrare este întăritŭ nu numai de regimŭ, ci şi de Maiestatea Sa.

Avêndŭ în vedere că foştii grăniţerĭ se vorŭ plânge la Maiestatea Sa şi potŭ sĕ causeze delăturarea lui, a înfluinţatŭ prin regimŭ ca şi Maiestatea Sa sĕ-lŭ denuméscă comisarŭ regescŭ, ceea ce s'a şi întêmplatŭ.

Durere! s'a întêmplatŭ acésta, şi s'a pututŭ întêmpla cu atâtŭ mai uşorŭ, cu câtŭ foştii grăniţerĭ au statŭ cu mânile în sînŭ şi n'au informatŭ nicĭ pe regimŭ, nicĭ pe Maiestatea Sa despre paşii greşiţĭ şi despre nelegalităţile ce se comitŭ.

Nefericita epocă în care trăimŭ se caracterisézá şi prin aceea, că ómenii dela putere (întregŭ ministeriulŭ) *absolutŭ nu-şĭ dau silinţă a cunósce relaţiunile din ţéră şi împrejurările locale ale ţinuturilorŭ,* ci orbesce decidŭ şi ordonézá basaţĭ singurŭ numai pe informaţiunile, în cele mai multe casurĭ false şi tendenţióse, ce le primescŭ dela unii comiţĭ şi dela alte organe neconscienţióse.

Despre acéstă fatală împrejurare s'au convinsŭ toţĭ locuitorii ţĕrei fără deosebire de naţionalitate.

Procederea lui Bánffy Dezsö în calitate triplă de comite supremŭ (prefectŭ), comisarŭ ministerialŭ şi comisarŭ regescŭ peste pădurile şi fondurile şcolare grăniţerescĭ, abusurile de totŭ soiulŭ, persecutarea Românilorŭ în genere şi a amploiaţilorŭ în specialŭ, este tuturorŭ cunoscută. Mai de apróape se póte vedé din N-rii 81. 82. 83. 84. 85. 117. 118 ai „Gazetei“ din anulŭ acesta etc., ér a le descrie din nou în detailŭ ar însemna a face sĕ se revolteze mintea şi nobilele sêmţirĭ, şi sĕ se consterneze pănă la dispreţŭ şi celŭ mai flegmaticŭ omŭ.

Din articululŭ intitulatŭ: „Din fostulŭ alŭ II-lea regimentŭ românŭ de graniţă“ apărutŭ în numerii 205 şi 210 ai „Tribunei“ se mai vede că prin abusŭ Bánffy a schimbatŭ caracterulŭ şcólelorŭ din fostulŭ regimentŭ, adecă a comisŭ o ingerinţă, neiertatŭ de lege, în şcólele nóstre confesionale.

Nicĭ foştii grăniţerĭ, nicĭ preoţimea, nicĭ consistoriele nu au făcutŭ vr'unŭ pasŭ pentru delăturarea abusurilorŭ.

Necontraḍicêndu-i nimenĭ, a mersŭ şi mai departe şi anume voiesce a despoia pe foştii grăniţerĭ pe calea ordonanţei de dreptulŭ de proprietate a fondurilorŭ. Ĕtă cum:

Comitetulŭ fondurilorŭ grăniţerescĭ a revĕḍutŭ, completatŭ şi conformatŭ recerinţelorŭ timpului statutulŭ despre administrarea fondurilorŭ, l'a aşternutŭ — firesce prin Bánffy — ministrului de culte spre aprobare.

Bánffy l'a înaintatŭ, se înţelege cu observările sale.

Comitetulŭ a doritŭ a trimite din sînulŭ sĕu o deputaţiune la ministru, ca sĕ-i dea unele informaţiunĭ. Bánffy a opritŭ acésta ḍicêndŭ că nu-i de lipsă, va da elŭ informaţiunĭ, ér de va fi de lipsă va trimite elŭ pe directorulŭ Ciocanŭ. Unii din comitetŭ insistândŭ pe lângă trimiterea deputaţiunei, Bánffy a rĕspunsŭ, că dênsulŭ nu va concede pentru acésta fiă din fondurĭ, fiă din casele comunale ca spese de călĕtoriă nicĭ unŭ crucerŭ*).

Statutulŭ s'a trimisŭ îndĕrĕtŭ cu multe reflecsiunĭ. In una din ele dreptulŭ esclusivŭ de proprietate alŭ grăniţerilorŭ la fondurĭ se atacă, fondurile se decretézá de proprietate a tuturorŭ locuitorilorŭ de astăḍĭ de pe teritoriulŭ fostului regimentŭ, — va sĕ ḍică şi a jidovilorŭ veniţĭ din Galiţia după desfiinţarea graniţei — adecă de avere comunală. In alta se ḍice, că comitetulŭ sĕ se alégă de representanţele politice ale comunelorŭ. Mai suntŭ şi alte reflecsiunĭ, din carĭ resultă că lucrulŭ a ajunsŭ la marginea prăpastiei.

Insuşĭ Ungurii mai cu minte desaprobézá unanimŭ aceştĭ paşĭ, şi se miră cum de regimulŭ nu se informézá sincerŭ despre starea lucrurilorŭ şi cum de nu împiedecă procederea violentă şi provocătóre.

Ar fi fórte durerosŭ, ca înt'runŭ statŭ constituţionalŭ în urma plângerilorŭ pentru abusurĭ sĕ nu afli nicĭ o mângăiere.

Din aceste puncte de vedere, rogŭ pe toţĭ foştii grăniţerĭ şi pe descendenţii lorŭ, în specialŭ pe comitetulŭ fondurilorŭ, ce'şĭ va ţinea adunarea în 3 Octomvre anulŭ c., sĕ facă în causa proprietăţii fondurilorŭ şi în cestiunea caracterului scólelorŭ representaţiunĭ la înaltulŭ regimŭ şi la Majestatea Sa, sĕ le aştérnă prin deputaţiunĭ alese din sînulŭ lorŭ, carĭ totodată şi verbalŭ sĕ dea informaţiunile şi desluşirile necesare.

Décă Bánffy nu ar concede, cum ḍice elŭ, spese de călĕtoriă nicĭ din fondurĭ, nicĭ din casele comunale, sĕ se facă spre acestŭ scopŭ colecte, la carĭ vorŭ trebui se contribue cei ce tragŭ salarie şi onorarie din fondurĭ, vorŭ contribui bisericele, vomŭ cortribui noi întregŭ porulŭ, vorŭ contribui toţĭ Românii şi ómenii de omeniă, cărora le zace la inimă cultura şi esistenţa nóstră.*]

Cereţĭ intrevenirea consistorielorŭ, pentru că au obligămêntulŭ moralŭ sĕ-şĭ apere turma şi institutele acum când e lipsă. Cereţĭ şi ajutorulŭ deputaţilorŭ Vizsoli şi Flugger şi a altora, pentru că décă grăniţerii s'au desbinatŭ de corpulŭ naţionalŭ şi au voitŭ sĕ fie cu doi banĭ în trei pungĭ, sĕ aibă celŭ puţinŭ atâta folosŭ din fapta acésta. informaţĭ regiunile superióre atâtŭ prin foile românе, câtŭ mai vêrtosŭ prin foile germane şi francese de renume europeanŭ.

Este óra a unspreḍecea! Nu e iertatŭ a pierde nicĭ unŭ minutŭ, ér cei ce trăiescŭ din fondurĭ suntŭ obligaţĭ a desvolta cea mai mare activitate fiindŭ periclitată esistenţa lorŭ! —

*) In casulŭ acesta de ce n'au strigatŭ grăniţerii că mai bine se vorŭ duce cu cheltuiéla lorŭ, decâtŭ sĕ risce a se da despre ei informaţiunĭ neesacte? — Red.

*) Aşa se şi cade sĕ procédă Românii în tóte cestiunile marĭ pretutindenea, şi mai alesŭ când e vorba de averea şi esistenţa lorŭ. — R.

Perfidia rusă ajunge-va scopulŭ sĕu?

de

James Samuelson

autorŭ alŭ cărţii »Roumania, past and present«.

Londra, Septemvre 1886.

(Urmare şi fine).

Rusia, Germania şi Austria se prefacŭ a fi aliate *pentru mănţinerea păcii* şi pe ascunsŭ fiăcare din aceste puterĭ pregătesce cucerirea vecinului sĕu. Francia, cu mai multă sĕu mai puţină răbdare, îşĭ păstrézá puterile spre a fi gata, când va suna ora rĕsbunării.

Dér în ceea ce ne privesce? Unde suntŭ astăḍĭ ródele campaniei din Crimea, cu sacrificiele sale de sânge şi de banĭ, campaniă, care trebuia sĕ oprésca pentru totd'auna mersulŭ moscoviţilorŭ?

Ar fi fostŭ lesne sĕ scriemŭ o a doua »Bătăliă de Dorking« de a plăcé compatrioţilorŭ noştri, făcêndŭ o dare de sémă de sensaţiune a scoborîrei Ruşilorŭ la Duvres, asediulŭ Londrei, reconstruirea Turnului din Londra pe planurile ingrozitórei temniţe de statŭ ruse, încarcerarea, chinuirea, suferinţele lordului Salisbury şi Hartington, a domnilorŭ Gladstone şi Chamberlain, şi crearea unei celule speciale pentru a primi pe lordulŭ Randolph!

Dér preferŭ sĕ esaminezŭ faptele actuale în modŭ seriosŭ şi sĕ cautŭ sĕ împedecŭ consecinţele probabile. Englitera, ce este dreptŭ, a protestatŭ contra agresiunilorŭ ruse, francese şi germane, dér a ocupatŭ Birmania şi a întinsŭ protectoratulŭ sĕu asupra Egipetului. Acésta făcea parte din planulŭ sĕu *necesarŭ.* Ea deţine Gibraltarulŭ, Malta, Ciprulŭ pe care l'a smulsŭ Turciei declarândŭ, că voiesce sĕ-lŭ scape din ghiarele Rusiei, şi ş'a lăsatŭ drumŭ deschisŭ spre Indii pe canalulŭ de Suez — la construcţiunea cărui se opusese, luândŭ în stăpânire ţéra pe unde trece.

A esprimatŭ ura ce are pentru condiţiunea de robiă în care Turcia şi Rusia menţinŭ pe supuşii lorŭ; dér a trămisŭ pe unŭ generalŭ din oştirea sa ca şefŭ alŭ poliţiei, spre a suprima orîce încercare de răsvrătire a vre uneia din rassele care'i suntŭ supuse, rasse carĭ în mai multe rêndurĭ au făcutŭ apelŭ la dênsa, prin vocea representanţilorŭ sĕi aleşĭ spre a obţiné o independinţă

legislativă. Spre a întrebuința frasa unui omŭ de lege, »Englitera nu póte sĕ se presinte naintea curței cu mânele curate“ și este espusă la unŭ: *tu quoque*, orĭ d: câte orĭ ar încerca sĕ facă vre o imputare vecinilorŭ sĕi.

Voiu mai spune unŭ cuvêntŭ în privința puterilorŭ europene și elŭ va fi scurtŭ. Italia, Grecia, Spania, Portugalia, Suedia și Norvegia, Danemarca, Olanda și Belgia suntŭ țĕrĭ libere și independinte, avêndŭ o poporațiune de vr'o 73 de milióne de suflete, din carĭ cea mai mare parte este fórte înaintată în civilisațiune, dér ca factorŭ politicŭ într'o schimbare europénă însemnată nu suntŭ recunoscute și suntŭ neputinciόse, cu tóte aceste însĕ n'am făcutŭ nimicŭ pentru dênsele spre a le asigura autonomia, la care au dreptŭ.

Cine decĭ trebue mustratŭ pentru starea de desordine, în care se află Europa care toleréză rĕsturnarea unui capŭ încoronatŭ de creaturile unui autorŭ și care permite acestui autocratŭ de a trage folóse în fața lumeiˈ de violența sa?

Conservatorii vorŭ imputa acésta d-lui Gladstone și tendințelorŭ sale, rusofile. Dér d-lŭ Gladstone a fostŭ acela, care] făcŭ din România și Bulgaria bulevarde contra agresiunei ruse, și sprijinulŭ sĕu a fostŭ totdéuna datŭ tinerelorŭ naționalitățĭ carĭ luptau pentru libertatea lorŭ.

Pe de altă parte partisanii sĕi vorŭ spune că vina este a celorŭ carĭ refusă independința legislativă Irlandei și carĭ au rĕsturnatŭ unŭ guvernŭ tare și, ce este drept, au făcutŭ ca guvernulŭ maiorității sĕ devie imposibilŭ.

Dér de faptŭ causa nu trebue sĕ fiă atribuită politicei englese nicĭ numai Engliterei. Greșéla este a națiunilorŭ carĭ autorisă pe capetele încoronate, pe diplomațĭ și pe generalĭ a cionti libertățile ca bunurĭ mobiliarĭ și ale cărorŭ manopere suntŭ conduse în secretŭ și nu aparŭ la lumină de câtŭ atuncĭ când scopulŭ lorŭ a fostŭ atinsŭ cu desĕvêrșire.

De aceea unŭ apelŭ pentru a se găsi lécululŭ rĕului ce ne bântue trebue făcutŭ nu guvernelorŭ și diplomațilorŭ, ci însușĭ poporului, și poporulŭ trebue sĕ impue voința sa represintanților sĕi.

Pentru momentŭ însĕ trebue ca acțiunea sĕ fiă hotărîtóre, și va fi. Ea ar trebui sĕ aibă dreptŭ țintă *menținerea păcii* conformŭ tratatului din Berlinŭ. După acestŭ tratatŭ consimțĕmêntulŭ puterilorŭ la alegerea unui principe în Bulgaria trebue sĕ fiă unanimŭ.

Nu esprimŭ óre vederile compatrioților mei sp-indŭ că nu numai în interesulŭ Marei Britanie, ci și pentru apĕrarea legilorŭ internaționale și spre a se face dreptate unui poporŭ gravŭ insultatŭ, acestŭ consimțĕmêntŭ ar trebui sĕ fiă respinsŭ până ce desĕvêrșită dreptate va fi făcută?

Décă representanții nostri vorŭ sancționa alegerea silită (căcĭ scimŭ că Bulgarii dorescŭ reintórcerea principelui deposedatŭ, alegerea silită a unui instrumentŭ alŭ Rusiei, ei vorŭ deveni rĕspundĕtorĭ de o crimă care n'are sémă în istoria modernă: o conspirațiune prin care s'a răpitŭ unŭ omŭ și care a fostŭ esecutată de unŭ autocratŭ vindicativŭ pe teritorulŭ unui vecinŭ mai slabŭ.

Representanții nostri vorŭ trunchia libertățile unei națiunĭ tinere și fără protecțiunĭ, dér vorŭ da în același timpŭ mai multă putere dușmanului celui mai inverșunatŭ, vorŭ smulge din rĕdĕcinile sale prestigiulŭ Britaniei, vorŭ mânji onórea națională și vorŭ înjosi Englitera.

Unulŭ séu douĕ din diarele nóstre, carĭ pretindŭ că represintă opiniunea publică, suntŭ gata sĕ lase Bulgaria la voia întêmplării, în speranța că marile Puterĭ vorŭ călca în curêndŭ peste ruinele principatului. Astfelŭ privea óre marea Britanià în trecutŭ jertfirea micelorŭ națiunĭ? Wellington rĕmase óre nepăsătorŭ când Napoleonŭ străbătea Europa? Sĕ privimŭ cestiunea din punctulŭ de vedere alŭ oportunității. Rusia voesce resbelulŭ îndată ce resbelulŭ convine mai bine scopurilorŭ sale decâtŭ intriga, pe care din eróre lumea le numesce diplomație. Astădĭ vomŭ fi, după câtŭ credŭ, în stare sĕ o împedecămŭ fără a recurge la unŭ resbelŭ. Trebue óre sĕ așteptămŭ până va puté sĕ ne atace fără a se teme de Grecia, de Turcia și de cele mai micĭ state dunărene care au încă libertatea lorŭ? Cea mai bună mĕsură de apĕrare contra Rusiei în Europa ar fi confederațiunea dunăréná, compusă din România, Bulgaria și, décă s'ar puté, Grecia.

Suveranitatea Rusiei în Bulgaria ar fi unŭ obstaculŭ fatalŭ la o asemenea alianță. Ea ar amenința, curêndŭ séu mai târdiu, d'a absorbi aceste state constituționale, la carĭ amŭ contribuitŭ fórte multŭ pentru a le crea, în marele despotismŭ Moscovit — disparițiunea complectă a libertăței și a progresului constituționalŭ în Europa orientală.

Am fostŭ fórte scurtŭ și am lipsitŭ de elocință, dér nu cu vorbe multe s'ar puté câștiga causa nóstră. Totŭ ceea ce potŭ face este d'a preveni pe compatrioțiĭ mei de consecințele carĭ vorŭ urma de sigurŭ perpetrațiunea unui ultragiu internaționalŭ, care ar fi trebuitŭ sĕ merite pentru autorĭ disprețulŭ și pedépsa ce li s'arŭ fi datoratŭ, în viéța privată, dér în contra căreia s'au audițŭ numai nisce prea slabe protestațiunĭ.

Da-vomŭ voiă continuărei diferendelorŭ nóstre domestice pentru ca tirania sĕ potă înflori?

Da vomŭ voiă despotismului de a-șĭ relua puterea acolo unde amŭ plantatŭ odată arborele libertăței? Acestea suntŭ cestiunile ce fiăcare cetitorŭ va trebui sĕ-șĭ facă și cărora ar trebui sĕ rĕspundă, și sperŭ că slabulŭ meu apelŭ va isbuti sĕ deștepte și sĕ stimuleze simțulŭ dreptului și alŭ justiției ce posedŭ Englezii.

(*„Românulŭ.“*)

SCIRILE DILEI.

In privința *Congresului Orientaliștilorŭ*, care s'a deschisŭ adĭ la Viena, cetimŭ următórele amenunte în „Correspondance de Wienne“: Congresulŭ Orientaliștilorŭ, care se va deschide la Viena, este alŭ șéptelea care se intrunesce acum dela fundarea acestei adunărĭ de învĕțațĭ. Congresele precedinte s'au ținutŭ pe rêndŭ la Parisŭ, la Londra, la St.-Petersburgŭ, la Florența, la Berlinŭ și la Leydenŭ. De astădată întrunirea Orientaliștiorŭ promite d'a oferi unŭ interesŭ cu totulŭ particularŭ din punctulŭ de vedere conferențiarŭ. S'au înscrisŭ peste șése-decĭ de oratorĭ. Fiăcare discursŭ are sĕ țină numai o jumĕtate de oră. Cei carĭ iau parte la Congresŭ suntŭ fórte numeroșĭ. Austro-Ungaria a trămisŭ 105 membrii, Germania 55, Francia și Englitera fiăcare câte 45, Olanda 22, Italia 19, Belgia 7, Suedia și Elveția fiăcare câte 6, Turcia și Danemarca 4, Spania, Grecia și România câte unulŭ. Afară de Europa, Asia este representată prin 23 membrii, Africa prin 9 și America prin 6 membrii.

—x—

Din Budapesta i se scrie lui „Ellenzék“, că între unii bărbațĭ fruntașĭ de acolo s'ar proiecta *strămutarea universitățiĭ din Clușiu* în unulŭ dintre orașele din apropiarea Ardélului, cum ar fi: Oradea mare, Aradulŭ orĭ Dobriținulŭ. Pornirea acestei idei îșĭ are causa în lipsa apaductelorŭ, ce în Clușiu este fórte simțită, ba chiar și unii membri din corporațiunea universitățiĭ s'au plânsŭ contra acestei lipse constatândŭ că nu au în destulă cantitate apă de bĕutŭ.

—x—

Lui »Budapesti Hirlap« 'i sa intentatŭ *procesŭ de presă* din partea procuraturei pentru articululŭ ce l'a publicatŭ sub titlulŭ „Liberatorii militarĭ din Viena“, adecă aceia carĭ scăpau tinerĭ dela serviciulŭ armatei.

—x—

In 21 Septemvre n. a isbucnitŭ unŭ mare *incendiu* în *Visocna*. In timpŭ de douĕ óre foculŭ a prefăcutŭ în cenușă casele și tóte edificiile economice a 19 economĭ. Paguba se socotesce în 8000 fl. v. a.

—x—

Pentru scaunulŭ de *Metropolitŭ Primatŭ alŭ României* e desemnatŭ, ca avêndŭ mai mulțĭ sorțĭ de reușită, *P. S. Sa Iosifŭ, Episcopulŭ Dunărei de josŭ.*

—x—

„Fanfulla“ din *Roma* spune, că baronulŭ *Uxcul*, ambasadorulŭ Rusiei pe lângă curtea din Quirinalŭ, va da la érnă frumóse serate în onórea contesei *Rosetti*, soția primului secretarŭ alŭ legațiunei române din Roma și fiica d-lui de *Giers*, cancelarulŭ imperiului rusŭ.

—x—

Trupa teatrală germană de operete de sub direcțiunea d-lui *Dorn* va juca unŭ ciclu de representațiunĭ, începêndŭ de Sâmbăta viitóre, în sala Redutei de aci. Suntemŭ informațĭ, că d-lŭ Dorn, care de nenumĕrate orĭ a desfătatŭ publiculŭ de aci, dispune de o trupă escelentă și de unŭ repertoriu fórte variatŭ

—x—

O tînĕră învĕțătóre calificată, care cunósce bine limbile patriei, adecă română, germană și maghiară, ar dori sĕ intre ca instructóre în vre-o familiă. Doritorii sĕ binevoiéscă a se adresa la Redacțiunea nóstră.

—x—

Incunosciințămŭ pe acei *tinerĭ românĭ*, carĭ s'au adresatŭ la Redacțiunea nóstră ca concurențĭ la postulŭ de *pedagogŭ* într'unŭ *institutŭ* din *România*, că direcțiunea acestuia 'șĭ-a alesŭ doi dintre concurențĭ, cu carĭ s'a și pusŭ în tractare și i-a angageatŭ.

Mĕrețulŭ scopŭ alŭ „Associațiunei Transilvane.“

Disertațiune cetită prin *Vasiliu Popŭ Chechișianulŭ*, preotulŭ Poputeleculuĭ, cu ocasiunea adunărei despărț. XII-a alŭ „Assoc. Transilvane“. ținută la 1 Aug. în Ciachi-Gârbou.

Motto: »Mintea! marită nația românéscă, când te vei lumina cu învĕțătură, cu luminatele fapte bune te vei uni, mai alésă nație nu va fi înaintea ta!«

Cichindeală.

Scopulŭ mărețŭ alŭ „Associațiunei Transilvane,« în sensulŭ statutelorŭ ei (§ 2.), e înaintarea literaturei române și cultura poporului românŭ în deosebitele ramurĭ, prin studiu, elaborarea și edarea de opurĭ, prin premii și stipendiĭ pentru diferitele specialitățĭ de sciințe și arte, și alte asemenea.

In definițiunea acésta e precisată activitatea binefăcĕtóre a »Associațiunei“, care ca și unŭ firŭ alŭ Ariadnei tinde într'acolo, ca sĕ conducă pe poporulŭ românŭ la prosperitatea spirituală și materială.

Fiă-care poporŭ pentru a puté trăi și prospera are trebuință de concursulŭ mai multorŭ factorĭ, dela acărorŭ acțiune și armonisare depinde înflorirea séu cădereа sa.

Factorii aceia însĕ, prin carĭ devine unŭ poporŭ luminatŭ, liberŭ și fericitŭ, suntŭ: cultura spirituală și

FOILETONU.

Cuvêntulŭ latină ca cuvêntŭ de batjocură și de injuriă în limba poporului românŭ.

(Urmare).

Virgiliu în cartea întâiu a Eneidei cântă: »Inferretque Deos Latio, genus unde *latinum*“. Numele de *romanŭ* l'a luatŭ poporulŭ latinŭ cu fundarea Romei prin Romulŭ, numindu-se colonii acestuia și apoi toțĭ Latinii *populus romanus*, precum ne numimŭ noi adĭ *poporulŭ românŭ*, séu după terminațiunea dialectică *românescŭ*, avêndŭ însĕ dreptulŭ, ca unii ce suntemŭ coloniile poporului romanŭ, a ne numi și *poporŭ latinŭ*.

Sĕ vedemŭ de când numirea *latină* a rĕmasŭ la poporulŭ românŭ.

Luptele dintre cetatea latină Alba-Longa și Roma, și mai alesŭ perfidia latinului Metu Fufetiu și peste totŭ a Latinilorŭ, carĭ voiau sĕ prăpădéscă Roma, au provocatŭ ura Romanilorŭ contra Latinilorŭ deși erau de unŭ neamŭ. Neincrederea Romanilorŭ în poporulŭ latinŭ a făcutŭ ca numele de *latinŭ* sĕ fiă rostitŭ de poporațiunea romană sub însemnarea de *perfidŭ, necredinciosŭ, străinŭ.*

Istoricii ca Hegevisch, Heere, Fergusson ne spunŭ că numele *latinŭ* era odiosŭ poporului romanŭ, care 'șĭ deducea originea sa divină dela Marte și Quirinŭ. In modulŭ acesta perfidia Latinilorŭ s'a conservatŭ prin seculĭ în gura poporului, a fostŭ conservată în gura vulgului sub forma: *ține minte!*

Nu'ĭ vorbă, poporulŭ cultŭ alŭ Romei, precum și scriitorii n'au avutŭ nicĭ o ură pe poporulŭ séu numele *latinŭ;* întêmplarea cu Metu Fufetiu, pentru ei era o faptă făcută în urmarea ambițiunei naturale de domniă și hegemoniă a fiăcăruĭ poporŭ și individŭ *), dér poporului rusticŭ nu e așa.

Amŭ putea trage consecință pe acéstă cale istorică și basațĭ pe natura psichologică a poporului românŭ, care ține mai tare și mai lungŭ timpŭ în minte nelegiuirile, ce i se facŭ, precum și binefacerile, populus ro-manus memor esse solet etc: decâtŭ orĭ ce altŭ poporŭ din lume, cumcă cuvêntulŭ: *latină* sub însemnarea de *perfidŭ, străinŭ* séu *păgânŭ* în limbagiulŭ de adĭ alŭ poporului românŭ datéză chiar din acelŭ timpŭ pré anticŭ. Dér acésta e numai suposițiune și ne ferimŭ fórte a-ĭ da caracterulŭ de teoremă nerĕsturnabilă.

Aducêndu-ne aminte de timpurile din nainte de reformațiunea lui Luther și Calvinŭ și înainte de persecuțiunile, ce le îndurară Românii sub principii reformațĭ G. Bethlen, G. Racoțĭ I și II, când adecă domnea catolicismulŭ și aci în Ardealŭ ca religiune de statŭ și ca credință regelui apostolicŭ ungarŭ și când regii Ungariei catolice se nisuiau a converti pre Valachii ortodocșĭ și ereticĭ la acea religiă, putemŭ trage consecința, basându-ne pre psichologia naturei omenescĭ, că adecă acțiunea produce reacțiunei, cumcă acțiunea catolicilorŭ, papiștilorŭ séu latinilorŭ au atrasŭ cu sine reacțiunea Românilorŭ ortodocșĭ séu gr. orientalĭ*). Se scie că

*) In evulŭ mediu era pe scena lumii sĕmțĕmêntulŭ religiosŭ, pentru care 'șĭ vĕrsau sute de mii de ómenĭ sângele; astădĭ este la ordine sĕmțĕmêntulŭ naționalŭ. Inainte de rĕsărirea sĕmțĕmêntului naționalŭ, vedemŭ cum chiar domnii românĭ se băteu unii cu alții; adecă: Românŭ cu Românŭ, ba când veneau cu Polonii, când cu Turcii unulŭ asupra altuia. In lupta lui Mihaiu Eroulŭ asupra lui A. Bathori, scimŭ că în armata lui Michaiu se aflau și Ungurĭ și Săcui. Apoi ce au fostŭ mercenarii? Sĕ ne mirămŭ apoi de Metu Fufetiu?

*) Acțiunea catolicilorŭ ungurĭ o poțĭ afla în diplomatariulŭ comitelui Ios. Kemény din 1456. C. D. 5. IV. p. 24 sub rege Ladislav. în appr. Const. p. I. P. I. art. III. pre cum și în P. III. Tit. 55. art. legis. I; în appr. art. I, II, III, și IV. din Part. I-ma T. 8. Apoi în 1468 totŭ în Diplomatariulŭ lui I. Kemény: Appr. Const. D. Tr. Tit I sub rege Mathi Corómo, unde începe cu: »Possoni sabbatho proximo post festum s.

materială. In lipsa acestei culturĭ zadarnicŭ este pentru unŭ poporŭ conceptulŭ de regenerare, căcĭ fără ea nu-şĭ póte împlini esactŭ datorinţele ce le are cătră sine şi cătră statulŭ alŭ căruia membru este, pentrucă până când zace unŭ poporŭ în ignoranţă îi e cu neputinţă ca sĕ-sĭ potă esercia cu efectŭ drepturile sale cetăţenescĭ şi constituţionale, căcĭ »unŭ poporŭ póte atâta, câtŭ scie« şi mai multŭ nu.

Prevĕḑut'a dér „Assoc. Transilvană« sosirea timpului, care cu glasŭ puternicŭ provócă popórele la emulare în croirea sorţei şi viitorului lorŭ fericitŭ, şi prin urmare fórte sublimŭ este scopulŭ ce şi l'a propusŭ când a întrunitŭ, fără deosebire de naţiune şi religiune, puterile bărbaţilorŭ bine-cugetătorĭ, spre a înainta interesele spirituale şi materiale ale poporului nostru românŭ.

»Associaţiunea Transilvană« dela începutulŭ activităţei sale a lucratŭ şi lucră în patru direcţiunĭ. Aceste direcţiunĭ suntŭ: cultura spirituală, adecă tóte ramurile de sciinţă şi artele; apoi înflorirea agriculturei, industriei şi comerciului, care laolaltă formézā cultura materială a unui poporŭ.

Iniţiatorii şi fundatorii „Associaţiunei« când au pre, cisatŭ scopulŭ măreţŭ alŭ acesteia, fórte bine au sciutŭ că ceea ce deosebesce secululŭ alŭ XIX-lea de cei trecuţĭ este progresulŭ sciinţelorŭ şi alŭ desvoltărei economice. Descoperirile sciinţifice vorŭ forma unulŭ dintre titlurile de gloriă ale acestei epoce. Alăturea şi în paralelŭ cu progresulŭ sciinţelorŭ s'a desvoltatŭ şi industria,— acéstă »fiică a lui Dumneḑeu“, precum o numesce Dante, divinulŭ poetŭ — şi încă în tóte ramurile sale: agricultura, industria propriu ḑisă şi comerciulŭ.

Creatorii „Assoc. Transilvane“ au sciutŭ şi simţitŭ că pe poporulŭ nostru, pe acestŭ păzitorŭ fidelŭ alŭ sânţei credinţe, alŭ limbei dulcĭ şi sonore şi alŭ datinelorŭ nóstre strămoşescĭ numai împrejurărĭ mai presusŭ de puterile sale l'au împedecatŭ de a nu puté fi alăturea cu celelalte nemurĭ înaintate, căcĭ fiindŭ sclavŭ legatŭ de gliă era deţinutŭ dela progresŭ şi desvoltare. Dupăce însĕ sórele libertăţiii a resăritŭ şi pentru poporulŭ nostru, putêndŭ dispune mai liberŭ de puterile sale sufletescĭ şi datorinţa nóstră a tuturorŭ este, ca sĕ pricepemŭ vocea seculului în care trăimŭ şi sĕ ne nisuimŭ „uniţĭ în cugete şi simţirĭ« a ne cultiva spiritulŭ, fiindcă cultura spirituală e unŭ capitalŭ, care asigură unui poporŭ auctoritate şi prosperitate. Cu câtŭ a ajunsŭ unŭ poporŭ la unŭ gradŭ mai înaltŭ de cultură, cu atâta este mai capace de a şĭ asigura o mai bunŭ stare materială. Cu câtŭ e mai generalisată viéţa culturală între tóte straturile poporului, cu câtŭ e mai estinsă cultivarea facultăţilorŭ mentale, cu câtŭ se bucură întrégă massa poporului în o mĕsură mai mare de bunĕtăţile şi plăcerile care le întinde sciinţa, literatura, cultura estetică şi artistică, în fine, cu câtŭ e mai mare dorulŭ unui poporŭ de a-şĭ escontenta lipsele sale spirituale: — cu atâtŭ cresce şi se sporesce mai tare acea putere preţiósă a unui poporŭ, care cucerindŭ, fără de a distruge, prin o luptă nobilă şi pacĭnică, aduce pre popóre într'o legătură mai intimă, mai strînsă unulŭ cu altulŭ şi privindŭ cu linisce la nisuinţele salutare ale fiăcăruia, se salută şi se îmbrăcişézā cu bucuriă pe câmpulŭ de luptă alŭ culturei spirituale. (Va urma.)

Prelungire de concursŭ*)

La concursulŭ publicatŭ din partea biuroului »Despărţĕmêntului I alŭ reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ gr. or. din Districtulŭ alŭ X-lea, Braşovŭ,“ (a sĕ vede Nr 1 şi 4 din »Scóla şi famila“) a intratŭ numai o lucrare asupra acelei teme; decĭ subsemnatulŭ birou alŭ acestui Despărţĕmêntŭ sĕ vede îndemnatŭ a prelungi concursulŭ până la 1 Ianuarie 1887 st. v.

Ér premiulŭ de 25 fl. oferitŭ de D-nii: Toma Bârseanŭ, Irimie Popa, Iónŭ Găvruşŭ şi Victorŭ Popea pentru elaborbrea temei:

„Cum sĕ fiă crescerea, ce părinţii au a o da copiilorŭ lorŭ, pentruca şcóla sĕ-şĭ pótă ajunge mai cu înlesnire înaltulŭ sĕu scopŭ?“ sĕ va da aceluia dintre concurenţĭ, a cărui lucrare va fi judecată ca cea mai bună întrunindŭ condiţiunile următóre:

a) Tema sĕ fiă lucrată în formă de cuVêntare.
b) Stilulŭ sĕ fiĕ câtŭ sĕ póte la înţelesulŭ poporului.
c) Fiă-care temă sĕ fiă însoţită de un motto.
d) Tema sĕ fiă scrisă de mână streină.
e) Numele autorului va fi cuprinsŭ întrunŭ plicŭ sigilatŭ, care va purta motto temei.
f) Lucrările nepremiate se vorŭ retrimite la cererea autorilorŭ lorŭ, necerêndu-le dênşii plicu'ŭ sĕ va arde şi elaboratele lorŭ se vorŭ păstra în archiva bibliotecei reuniunei.
g) Dreptulŭ de proprietate asupra temei premiate rĕmâne alŭ autorului ei, carele, pentru divulgarea ei în poporulŭ nostru, este rugatŭ a o şi publica după aceea în broşurĭ
h) Reflectanţii au a-şĭ trimite lucrările lorŭ până la terminulŭ susŭ amintitŭ la preşedintele despărţĕmêntului: Ioanŭ Dorca în Satulungŭ (Hoszufalu).

Satulungŭ, 15 Septemvre 1886.

Ioanŭ Dorca. preş. *Ioanŭ Dariu,* secr.

*) Celelalte ḑiare române încă suntŭ rugate a reproduce prelungirea acestui concursŭ.

Ultime scirĭ.

Sofia, 28 Septemvre. Generalulŭ Kaulbars a ţinutŭ în substanţă următorulŭ limbagiu membrilorŭ guvernului şi persónelorŭ venite pentru a lŭ saluta la sosirea sa la Sofia: „Impĕratulŭ Rusiei reclamă din partea guvernului bulgarŭ deplină încredere. Până astăḑĭ Ţarulŭ n'a obţinutŭ decâtŭ vorbe, doresce astăḑĭ fapte. Procedările urmate faţă cu Rusia sĕ se modifice şi nu lucrându astfelŭ, cum s'a făcutŭ până adĭ vorŭ arĕta Ţarului noua cale în care Bulgaria trebue sĕ între. Rusia nu póte înţelege cum, într'o singură ḑi. Bulgarii au putută îndeplini 2 acte aşa de contradictorii ca trimiterea depeşei în care esprimă sentimente excelente faţă cu Ţarulŭ şi trimiterea unei adrese în care regretele trecute rĕsarŭ la fie-care vorbă. Trebue Bulgarii sĕ se pătrundă de idea că niciodată prinţulŭ Alexandru nu va mai reveni la Sofia. Condiţiunile ce suntŭ însărcinatŭ a arĕta Bulgarilorŭ suntŭ fórte categorice. Alegerile pentru marea adunare nu suntŭ cu putinţă în terminulŭ fixatŭ de guvernulŭ bulgarŭ. Poporulŭ trebue sĕ fiă luminatŭ asupra scopului alegerilorŭ, şi nu în câteva ḑile se póte atinge acestŭ resultatŭ. Rusia consideră, că terminulŭ de 2 lunĭ, deşi neconstituţionalŭ, este necesarŭ între data ridicărei stărei de asediu şi data alegerilorŭ. Tóte partidele trebue sĕ aibă libertatea de a concura la alegerĭ. Nu va fi însĕ totŭ astfelŭ, décă guvernulŭ ar menţine mĕsurile escepţionale luate contra a vre-o douĕ-ḑecĭ de ofiţerĭ ce au luatŭ parte la rĕsturnarea suveranului lorŭ“.

Generalulŭ Kaulbars şĭ-a esprimatŭ apoi mirarea în privinţa unorŭ pretinse mĕsurĭ de poliţiă luate la Sofia în ultimele ḑile, mĕsurĭ, carĭ punŭ în bănuială persónele ce intră la consulatulŭ Rusiei şi acele ce i-au eşitŭ înainte; căcĭ aceste mĕsurĭ arată că dorinţa guvernului bulgarŭ de a se înţelege cu Rusia nu e lipsită de unŭ gândŭ ascunsŭ; dér unŭ astfelŭ de jocŭ e periculosŭ şi décă Bulgarii voescŭ sĕ asculţe alte puterĭ asupra conduitei ce trebue ţinută, vorŭ afla că nu esistă altă putere, afară de acea care arată pe Rusia. Generalulŭ Kaulbars s'a pronunţatŭ apoi cu totulŭ contra distrugerei drapelurilorŭ ce aparţineau regimentelorŭ revoltate, drapelulŭ fiindŭ unŭ simbolŭ care trebue sĕ fiă mai presusŭ de acţiunile umane. Se póte pricepe, adăugà elŭ, unŭ preotŭ pe care l'ar pedepsi pentru unŭ actŭ culpabilŭ aruncândŭ în focŭ crucea ce o pórtă? Agentulŭ Rusiei vorbì apoi despre ştirea falsă rĕspândită de partisanii lui Zancov, şi lesne adoptată de agenţia ruséscă, că crucea sf. George, care decora drapelulŭ fusese distrusă.

Acestŭ limbagiu, împreună cu fapta de care s'a vorbitŭ mai susŭ, n'a produsŭ nicĭ o impresiune. Guvernulŭ bulgarŭ va rĕspunde mâne. Se crede că rĕspunsulŭ va fi împăciuitorŭ, dér firmŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 30 Septemvre. — Generalulŭ Kaulbars a adresatŭ o circulară cătră toţĭ representanţii ruşĭ din Bulgaria, citândŭ punctŭ de punctŭ cunoscutele pretenţiunĭ ale Rusiei. Din causa acésta aci domnesce mare iritaţiune.

PESTA, 30 Septemvre. — Rĕspunsulŭ ministrului Tisza la interpelările, ce i s'au adresatŭ în cestiunea bulgară, avêndŭ a se da la améḑĭ, vi se vorŭ telegrafia.

DIVERSE.

Unŭ drăgălaşŭ oficiu telegraficŭ. — I se comunică ḑiarului „Bud. Tagbl.« din Balovár, că neguţătorii de acolo n'ar fi prea mulţumiţĭ cu purtarea oficiului telegraficŭ. Oficiulŭ se conduce de o tênĕră damicelă, care între altele ḑisŭ, e şi frumósă şi fiindcă tinerimea din Balovár nu se póte bucura de atâtea distracţii ca într'alte oraşe, alergă cu deosebită plăcere spre oficiulŭ telegraficŭ — la tênĕra şi frumósa telegrafistă. Aşa se întêmplă, că mai în totd'auna se află unŭ publicŭ numerosŭ la oficiulŭ telegraficŭ, ce consistă mai multŭ din cavalerii oraşului. Aceştĭ cavalerĭ stau în cea mai bună relaţiune cu şefulŭ femeescŭ alŭ acestui oficiu, de multe orĭ înscenézā micĭ petrecerĭ, câte unŭ jocŭ în cărţĭ şi alte distracţii, carĭ numai acelŭ defectŭ îlŭ au, că durézā şi se lungescŭ până şi în órele de oficiu. Se înţelege, că neguţătorii oraşului nu potŭ fi mulţumiţĭ cu stările actuale, mai vîrtosŭ, că le e témă că nicĭ secretulŭ depeşelorŭ nu se ţine şi că nicĭ acestea nu sosescŭ regulatŭ. Tóte plângerile au fostŭ până acum fără resultatŭ, de vreme ce directorulŭ nu vrea sĕ trécă de omŭ negalantŭ, destituindŭ din oficiu pe frumósa telegrafistă.

Unŭ rĕspunsŭ nimeritŭ. — La o lecţiune de instrucţiă în armata ruséscă, oficerulŭ instructorŭ întrébă p'unŭ recrutŭ: »Ce trebue sĕ facă sentinela, décă se apropie unŭ generalŭ?« — Recrutulŭ: »Trebue sĕ-i presinte arma.« — Oficerulŭ: „Bine, dér décă se apropiă nisce ómenĭ beţĭ?“ — Recrutulŭ: »Totŭ trebue sĕ presinte armele.« — Oficerulŭ: »Ce felŭ? pentru ce?“ — Recrutulŭ: „Fiindcă s'ar puté sĕ fie între dinşii unŭ generalŭ.“

Rectificare. In nr. de erĭ alŭ fóiei nóstre, la „Foiletonŭ«, şirulŭ 5-lea dela începutŭ, în locŭ de cunoscinţa, sĕ se cetéscă: *consciinţa.*

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

tóte popórele se iritézā atuncĭ, când suntŭ atacate în convingerile religióse, cu atâtŭ mai tare sĕ vătĕmă şi poporulŭ românŭ, atacatŭ fiindŭ în cele tinĕtóre de cultulŭ religiosŭ, ce profesézā şi practică. Pré adevĕratŭ, că Românii sĕ fi privitŭ pre papiştĭ sĕu latinĭ cu antipathiă şi ură, ca pre unii ce ḑicéu Românilorŭ: „Voi sunteţĭ ereticĭ, religiunea vóstră e unŭ fanatismŭ!“ Românii la rêndulŭ lorŭ éră sĕ fi ḑisŭ Latinilorŭ, papiştilorŭ: »Voi sunteţĭ păgânĭ, căcĭ mâncaţĭ în postŭ carne, popii voştri suntŭ raşĭ şi nu suntŭ ca ai noştri cu barba mare şi pĕrŭ lungŭ plinŭ de sânţeniă şi evlaviŭ“. Şi fiindcă papiştii erau recunoscuţĭ pre atuncĭ sub numele de latinĭ, deórece limba latină era limba lorŭ chiarŭ şi în conversaţiunea socială (la preoţĭ şi călugĕrĭ) ba ea era şi limba agendelorŭ oficióse, uşorŭ amŭ puté sĕ ḑicemŭ că numele de latină sub însemnarea de *necredinciosŭ, de altă lege* datézā din aséstă eră când, simţĕmêntulŭ religiosŭ pĕtrunsese şi straturile cele mai de josŭ ale omenimei. Dér fiă şi acésta nu mai multŭ, decâtŭ hipotesă!...

Vomŭ espune şi a treia părere, care dintre tóte ne pare mai probabilă. Sciindu-se că Impĕratulŭ Traianŭ, care a colonisatŭ pre străbunii noştri în acestea ţĕrĭ binecuvêntate de natură şi care ca toţĭ Imperatorii romanĭ, a avutŭ eminenta politică de colonisare*), nu a stîrpitŭ pre Dacĭ până într'unulŭ şi nicĭ că se póte crede aşa ceva, ci după cum ḑice Eutropiu cum (Dacia exhausta frisset etc.) de massa şi majoritatea absolută fiindŭ Dacia stîrpită — putemŭ conchide că numai în succesiunea anilorŭ Dacii rĕmaşĭ s'au asimilatŭ Românilorŭ şi sângele dacŭ s'a amestecatŭ cu celŭ romanŭ deşi în mĕsură neînsemnată şi pre icĭ pre colea. In acestŭ intervalŭ de timpŭ, până când Dacii cu totnlŭ au dispărutŭ de pre lume, cine va graranta că indiviḑĭ singuraticĭ din poporulŭ românŭ nu au avutŭ certe, conflicte şi neplăcerĭ cu singuraticii indiviḑĭ din poporulŭ dacŭ pre icĭ şi pre colea? E verosimilŭ că din acéstă viéţă a poporului românŭ, cu rĕmăşiţele dacice, se fiă rĕmasŭ până aḑĭ în gura nóstră, a Românilorŭ, terminulŭ *dâcosŭ* ad: dacosŭ (cerbicosŭ — ne înblânḑibilŭ — nesupusŭ) precum a rĕmasŭ cuvêntulŭ *hoţĭ* dela poporulŭ „Goţĭ.“

Bine sĕ ne însemnămŭ, că cuvêntulŭ »dâcosŭ“ în multe locurĭ se pronunţă: »dăcosŭ« ba chiar dacosŭ!... Estŭ modŭ s'ar puté spune că avêndŭ unŭ Românŭ cértă cu unŭ Dacŭ, Românulŭ se fi ḑisŭ Dacului: „Du-te la draculŭ neamŭ de dacŭ,« sĕu cu ascéptă tu numai neamŭ dăcosŭ!“ de unde mai târḑiu poporulŭ românŭ — latinŭ — formându-şĭ altŭ dialectŭ, care lŭ are şi adĭ, a pronunţatŭ cuvêntulŭ *dacosŭ* după natura limbei sale; *dăcosŭ* şi *dâcosŭ* ca *romanŭ* pron. *rumânŭ, paganus-păgânŭ, campus-câmpŭ, Trajanus-Troianŭ* sĕu *Trăjanŭ.* Daculŭ de altă parte sĕ fi ḑisŭ Românului „Ascéptă tu latină!“ Sĕu »Te voiu învĕţa eu pre tine neamŭ de latină!“ ca şi cum ai ḑice astăḑĭ: „Te voiu învĕţa eu pre tine neamŭ *venitŭ* s. *venitură!*“ Pré firesce că când Daculŭ apostrofa pe unŭ Românŭ cu epitetulŭ *latină,* Românulŭ îndată şi'şĭ aducea aminte *de loculŭ de unde se trage* şi aducêndu-şĭ aminte că elŭ de acelŭ locŭ e depărtatŭ, se simţia vătĕmatŭ căcĭ lua cuvêntulŭ *latină* „vere nomine“ în însemnare de *venitură,* venitŭ de aiurea, bună óră cum se întêmplă şi în ḑiua de aḑĭ între poporulŭ nostru, că în locŭ de ai ḑice: venitură îi ḑice numele satului de unde a venitŭ. D. e. Sibiianulŭ ḑice Braşovénului, care e localisatŭ în Sibiiu: Veḑĭ tu Braşovénulŭ, cum vrea a ne impune nouĕ! în locŭ de a ḑice: Veḑĭ tu Venitulŭ, cum vré a ne impune nouĕ!“

(Va urma).

Francisc etc. etc. Şi érăşĭ în Mandatum Uladislai regis ad. Schismaticos Tvaniae. C. D. T. IV. p. 39—40; precum şi altele, ce nu le putemŭ cita la éstŭ locŭ îngustŭ.

*) Admirabilă fù politica de colonisare a Romanilorŭ. Ei au făcutŭ stêrpĭ pe Dacĭ în scurtŭ timpŭ, câtŭ abia urmă de limba lorŭ a mai rĕmasŭ. Numĕrate sunt rĕmasele cuvinte dela Dacĭ ca d. e. brăglă, suveică, sciarie, scirŭ, sarimanŭ, sirimanŭ, sêrmenŭ-seracŭ; deva, dava: Drusipara. Drusibara şi tóte cele terminate în (»dava«) ce semnifică în limba dacică: „cetate« ca şi „bara“ sĕu »para.«

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Septemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	105 70
Rentă de hârtiă 5%	93.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	125.—
Renta de hârtiă austriacă	84 05
Renta de arg. austr.	84 75
Renta de aurŭ austr.	117 —
Losurile din 1860	140 50
Acţiunile băncei austro-ungare	861.—
Act. băncei de creditŭ ung.	285.50
Act. băncei de creditŭ austr.	276.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
Napoleon-d'orĭ	9.96
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.55
Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 17 Septemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93—	94—
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	87$^1/_2$	88$^1/_2$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	87—	87—
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	92$^1/_2$
» » » (5%)	82—	83—
Banca naţională a României 500 Lei	1025	1035
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	275
« » » Naţională	214	216
Aurŭ contra bilete de bancă	14.75	15.50
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01—	2.02

Cursulu pieţei Braşovu

din 24 Septemvre st. n. 1886.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.50	8.56
Argint românesc	8.45	8.50
Napoleon-d'orĭ	9.90	9.94
Lire turcescĭ	11.20	11.25
Imperialĭ	10.23	10.26
Galbenĭ	5.90	5.94
Scrisurile fonc. »Albina»	100.50	101.50
Ruble Rusescĭ	121.$^1/_2$	122.$^1/_2$
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Nr. 10662/1886.

Publicaţiune.

In urma înaltei aprobărĭ se împarte în aşa numitulŭ Nou (lângă Braşovŭ) o areă de 5 jugăre: în 19 parţele, şi anume spre scopulŭ clădirei locuinţelorŭ de vară. Aceste parţele se vêndă mai multŭ oferenţilorŭ pe cale de licitaţiune publică şi verbală.

Preţulŭ de strigare pentru fie-care parţelă, constătătóre din 400 stenginĭ cuadraţĭ, este defiptŭ cu 200 fl. Fie-care mai multŭ oferente este obligatŭ, ca, după Inalta aprobare alŭ resultatului de licitaţiune, se depună îndată preţulŭ de cumpĕrare impunêndu-i-se totdeodată obligamentulŭ, ca în decursŭ de 3 anĭ, începêndŭ cu ḑiua aprobărei, sĕ-şĭ zidească locuinţa de vară pe parţela cumpĕrată.

Condiţiunile de licitaţiune şi planulŭ parţelărei se potŭ examina în órele oficióśă la oficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ. Aceste condiţiunĭ şi acestŭ planŭ se vorŭ ceti respective ascerne afară de aceea în ḑiua de licitaţiune.

Licitaţiunea se va ţinea **Joi în 14 Octomvre a. c.** înainte de prânḑŭ la 9 óre, în casa sfatului şi fiă care cumpĕrătorŭ are sĕ fiă provĕḑutŭ cu unŭ vadiu de 10% din preţulŭ de strigare pentru fiă-care parcelă.

Braşovŭ, în 18 Septemvre 1886.

1—3 *Magistratulŭ orăşenescŭ.*

Schimbare de localŭ.

Localulŭ institutului de creditŭ şi de economii *„Albina"* filiala Braşovŭ se află acum în catulŭ primŭ a caselorŭ Jugaiane mai nainte a lui Marosi în piaţă Nr. 90.

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

CANCELARIA NEGRUŢIU.

în Gherla — Sz. Ujvár — (Transilvania.)

DESCHIDE ABONAMENTE PE ANULŬ 1886 LA:

„Amiculŭ Familiei." Ḑiarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ-literarŭ cu ilustraţiunĭ. Va eşi în 1-a şi a 15-a ḑi a lunei în numerĭ câte 2—3 cóle; şi va publica poesii, romanurĭ, novele, schiţe, piese teatrale, studii sociale, asticolĭ scientificĭ, amĕnunte de instrucţiune şi distracţiune ş. a. Preţulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl. pentru România 10 francĭ plătibilĭ şi în bilete de bancă şi în timbre postale.

„Preotulŭ Românŭ." Ḑiarŭ bisericescŭ, scolasticŭ şi literarŭ. Va eşi în broşurĭ lunare câte 2$^3/_4$—3$^1/_4$ cóle; şi va publica articulĭ din sfera tuturorŭ sciinţelorŭ teologice şi între acestea de predicĭ pe Duminecĭ, sĕrbătorĭ şi diverse ocasiunĭ, mai departe studii pedagogice-didactice şi scientifice-literare. Preţulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România 10 francĭ plătibilĭ şi în bilete de bancă şi în timbre postale.

Abonanţii primesc unele premii de valóre şi-şi potŭ procura cu preţurĭ fórte reduse tóte opurile din ediţia nóstră.

Colectanţii primescŭ gratis alŭ patrulea exemplarŭ.

Totŭ acolo au apărutŭ şi sĕ află de vêndare:

Biblioteca „Săteanului Românŭ." Cartea I. II., III., IV. cuprindŭ materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ la tóte patru 1 fl.; câte una deosebitŭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincenţiu Nicoară. prof. gimn. Cu portretulŭ M. S. Regina României. Preţ. 15 cr.

Colectă de Recepte din economiă, industriă, comerciu şi chemie, pentru economĭ, industriaşĭ şi comercianţĭ. Preţulŭ 50 cr.

Apologiă. Discusiunĭ filologice şi istorice maghiare privitóre la Românĭ, invederite şi rectificate de Dr. Gregoriu Silaşi. Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre cronica lui Georgiu Gabr. Şincai. Preţulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire şi scriere, învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. Broşura I., II., III. Preţulŭ broşurii I., II. câte 40 cr.; broşura III. 30 cr. Tóte trei împreună costă 1 fl.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. G. Borgovanŭ. Preţulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ şi viorele, poesii poporale culese şi adnotate de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. Unŭ volumŭ din 14 cóle. Preţulŭ 60. cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide. tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Preţulŭ 30 cr.

Branda sĕu nunta fatală. Schiţe din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţulŭ 20 cr.

Elŭ trebue se se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţulŭ 25 cr.

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Preţulŭ 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Preţulŭ 30 cr.

Herman şi Dorotea, după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morar. Preţulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşiu. Ed. II. Preţulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Aug. Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Şuluţiu. Preţulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiţă din sfera educaţiunii, după Ernest Legouvé, membru alŭ academiei francese. Preţulŭ 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecţiune de versurĭ funebrale, urmate de iertăciunĭ, epitafii ş. a. Preţulŭ 50 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa sĕu **Cloşca cu puiĭ eĭ de aurŭ.** Studiu archiologicŭ, de Dionisiu O. Olinescu. Preţulŭ 20 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ şi practicŭ pentru învăţămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), alŭ învĕţătorilorŭ şi alŭ altorŭ bărbaţĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Gherla. Imprimeria „Aurora.« 1885. Preţulŭ unui exemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. Acestŭ opŭ cu devisa: »Totŭ ce putemŭ arĕta, sĕ arĕtămŭ pruncilorŭ!» — este dedicatŭ educatorilorŭ şi învĕţătorilorŭ, plăpândei generaţiunĭ a plăpândei generaţiunĭ a poporului românŭ, a acelui poporŭ, ce s'a luptatŭ mai multŭ pentru limbă decâtŭ pentru viĕţă. Ediţiunea acestui manualŭ în octavŭ mare cuprindêndŭ 341 pagine, tiparŭ garmondŭ e frumósă şi tare plăcută ochiului. In modesta nóstră literatură pedagogică, nu aflămŭ nicĭ unŭ opŭ, nicĭ unŭ manualŭ întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura, în care este acesta; şi trebue sĕ constatămŭ cu plăcere, că autorulŭ la redactarea acestui manualŭ a desvoltatŭ multŭ zelŭ împreunatŭ cu o rară diligenţă intenţiune sinceră însoţită de unŭ studiu seriosŭ şi îndelungatŭ prin ce s'a făcutŭ demnŭ de lauda şi sprijinirea publicului românŭ, mai alesŭ a celorŭ în prima linie interesaţĭ, cărora nu hesitămŭ nicĭ unŭ momentŭ a-lŭ recomanda cu tótă căldura.

Manualŭ de gramatica limbeĭ române pentru scólele poporale în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. Preţulŭ 30 cr.

Manualŭ de stupăritŭ, de Ioanŭ Costinu. Cu 36 figurĭ explicative. Preţulŭ cu porto francatŭ 70 cr

Cele mai ieftine cărţĭ de rugăciunĭ:

Miculŭ Mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ bisericescĭ frumosŭ ilustrată, pentru pruncĭ scolarĭ de ambe sexele. Cu aprobarea jurisdicţiunii sup. bisericescĭ. Preţulŭ unui exemplarŭ broşuratŭ e 15 cr. legatŭ 22 cr. legatŭ în pânză 26 cr.; 50 de exemplare broşate 6 fl., legate 9 fl., legate în pânză 12 fl.; 100 exemplare broşurate 10 fl., legate 17 fl., legate în pânză 22 fl.

Cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe sexele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl. 100 exemplare 5 fl. (Ediţiune pentru greco-catolicĭ şi altă ediţiune pentru greco-orientalĭ. Sĕ se noteze: care ediţiune sĕ cere.)

Visulŭ pré sântei vergure Maria, a Născĕtórei de Dumneḑeu, urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu mai multe icóne frumóse. Preţulŭ unui exemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Calendare pe anulŭ 1887. „Amiculŭ Poporului" cu 50 cr. **„Noulŭ Calendarŭ de casă"** cu 30 cr. şi **„Calendarulŭ Calicului"** cu 36 cr. — adausŭ câte 5 cr. de portopostalŭ.

10—20

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.